

(Време, 29.01.2009)

Мали и велики: Зашто се постидела министарка финансија

Сећате се оне рекламе "Продаје су у трафици а нису новине!". Циници су, пре више година, тврдили да је реч о покојној "Политици експрес", једном од већих потонућа неумрле "Политике", која, ових дана, слави 105 година постојања и у прошлу недељу објављује на насловној страници карикатуру Душана Петричића на којој, кроз међаву века плус пет година, поамни ветар односи сваког ко је читао било шта друго, осим читаоца "Политике" који несагнут, дакле усправан и некако поносан, корача по том невремену с новинама под мишком.

Одавно нисам видео да је неко толико стварност прилагодио свечарском тренутку, али овде није реч о новинама, него о цигаретама. Оно из рекламе с почетка овог текста је један од дуванских производа фамозног Предрага Ранковића Пеџонија, човека за кога један угледни бизнисмен налази оправдање у следећем исказу: "Тачно је да ископава паре из земље, али их, барем, улаже у земљу!"

Алузија је проста. Своди се на чињеницу да је порекло капитала сумњиво, али је барем јасно да после оброка спремљеног на Пеџонијевом, домаћем уљу, можемо запалити његову, домаћу, јефтину цигарету... А можда је с том ископином могао побећи на нека егзотична острва. Можда и није. Јер није немогуће да неко у свету има његову фотографију, док је наши немају.

Али, није поента ове приче у испитивању порекла капитала, већ у афери око акциза где су најмање три странке осумњичене да су подржале невидљивог привредника мењајући суштину владине уредбе о државној надокнади за промет дуванским

производима у његову корист, па је чак и министарка финансија признала да је њу лично због тога срамота.

Можда би се мање стидела да су ту уредбу снагом броја промениле опозиционе странке.

Али, овде понекад лева не зна шта ради десна, па је главна полуга промена владине уредбе био СПС, који се сада правда да с Пецонијем нема везе и да намера ове странке није била да се у измењеним правилима одређивања износа дуванске акцизе фаворизује баш он. Проблем је дакле у томе што је владина странка мењала владину одлуку, а подржала су је још два партнера у већини владиних послова – Чанков ЛСВ и Пасторов Савез војвођанских Мађара, а за ове две странке многи тврде да су, такође, у клијентелистичком односу према Пецонију који своју фабрику јефтиних цигарета има у Сенти, Војводина.

У почетку су ове три странке свој став правдале бригом за сиромашног потрошача. После су нагло ућутале. Једино Пецони прави те јефтине цигарете, па шта год они рекли личи на подршку њему, док ови што су вриснули до неба, "Филип Морис", БАТ и "Јапан тобако", праве скупље врсте, као што су правили годинама уназад и "дилове" с државом. Сада прете да ће фабрике у Нишу, Врању и околини да затворе, да се селе у Русију и шта ја знам шта још... У јавним наступима не изазивају никакве симпатије. Делују као надзорници памучних поља у колонијалној Индији који кулијима скидају кожу с леђа и још их терају да купују само њихове памучне хаџетке по цени која је несразмерна надници за рад.

Али, тако је то са дуваном. И тако је то с државом која укида царине на увоз робе из Европе, а мора да пуни буџет. Једном сам у Ослу, Норвешка, остао без цигарета. Најјефтинија паклица коју сам могао да нађем коштала је око шест евра. Ако икад уђемо у Европу, три гиганта дуванске индустрије већ ће бити негде источно од Урала.

Тако је протеклу недељу обележило једно озбиљно неслагање парламентарне, владине већине. Ако би свака недеља била оваква, онда су нови избори најјефтиније решење.

Посланички "рањени орао": Како је извесни Крговић одустао од дискусије

Гледам у уторак неког Крговића, из Српске радикалне странке. Устремio се ка

говорници Скупштине Србије, сав устрептао од жеље да и он допринесе својим речима народном благостању... Није стигао да каже ни оно ритуално "Поштована Председнице, даме и господо...", кад човек паде као посланички "рањени орао" због сазнања да га неће видети гледаоци који леже код куће болесни од грипа и домаћице које досаду од пеглања прекраћују гледајући директне скупштинске преносе на Другом програму РТС-а. Одмах је одустао од жеље да унапреди Србију неким амандманом. Нема преноса, нема ни мене – Крговића.

Због изостанка директног телевизијског преноса, Скупштина Србије је, дакле, у уторак радила скраћено радно време, нешто као оно трудничко, потврђујући општу представу о себи као циркусу коме снага почива на естрадном моменту. Дође му то као нека велика, национална "Гранд парада", а показује се да Александар Тијанић боље одређује дневни ред од "Поштоване Председнице".

Имали смо, јелте буран спортски дан на Другом програму, тенис, кошарка, скијање, боћање... па за уобичајено грудвање два радикалска табора није било места у шеми, док ја мислим да је то била показна вежба телевизијске моћи и то вежба која је потпуно успела.

Не бих искључио могућност да ће то убудуће бити пракса. Можда је неко умислио да је то начин да се посланици дисциплинују. По систему, ви се држите дневног реда, а ми ћемо дати пренос, да вас види шурњаја и остала родбина.

Парламент се, иначе, распада по шавовима једног неправног стања насталог из околности да се водећа опозициона странка распала на два табора, па, у суштини, оба имају танак, народном вољом слабо или нетачно утврђен политички ауторитет, па су још умислили да је јако згодно да се око тог питања прегањају од јутра до мрака, пред већ поменутом шурњајом оболелом од грипа и тек толико опорављеном да се дохватила пегле.

Мало је рећи да нам парламент тапка у месту. Била би то блага оцена стања у форуму на коме почива ауторитет власти.

Добар део српске политичке елите чак и не прикрива да су им важнија лична

препуцавања и обрачуни него неки општини, заједнички интерес и компромиси који се праве да би парламент како-тако функционисао. То ће из дана у дан бити све скупље и недоследније.

Возни ред без влака: Цена бакра и цена људи

Цена бакра је 3000 долара по тони. Ко је луд да купи РТБ "Бор". Кад га нисмо продали ономад, кад је бакар био дупло скупљи и, дакле, најмање дупло уноснији посао, како ћемо га, и по којој цени, продати сада.

Али, ово није прича о Бору. Ово је прича о возу од Зајечара до Београда. Путничком. Једном сам, пре десетак година, из чисте радозналости, одлучио да се из тог краја источне Србије вратим кући возом. Путовао сам око седам и по сати. Колима сам тамо по тешкој јутарњој магли стигао за четири сата. Путовање је било једна врста трауматичне социјалне екскурзије. Тим возом је путовала сиротиња. До Београда смо стигли само пар студената и ја. Већина људи путовала је у локалу.

Сад је тај воз укинут.

Карта за воз, јавља "Политика", стаје од Зајечара до Београда 730 динара. Не држите ме за динар горе или доле. Карта за аутобус стаје око 1300 динара. Један повелики комад Србије, сиротињске, оне с чизмама умазаним и од борске јаловине, с тешким мирисом сумпора у гуњевима, с крагном опшивеном лажним крзном, смрзнут од рада и будућности, јављају престоничке новине, изгубио је тај путнички воз, истовремено раднички и сиротињски, што му најчешће дође на исто.

Збогом, источна Србијо, док цена бакра не скочи на светским берзама.